

Jesper Kjølhedes translokationstale

Taler

Jesper Kjølhede
Rektor på IBC Handelsgymnasiet i
Kolding

Dato

28. juni 2024

Sted

IBC Handelsgymnasiet, Kolding

- 1 Jeg vil indlede med at læse en del af et digt af Benny Andersen. Jeg synes at digtet både kigger tilbage og skuer fremad:

- 5 *Vi har tolv ure i huset
Men alligevel slår tiden ikke til
Man går ud i sit køkken
Henter kakaomælk til sin spinkle søn
Men når man vender tilbage*
- 10 *Er han blevet for gammel til kakaomælk
Kræver øl, piger og revolution
Man må udnytte tiden mens man har den
Ens datter kommer fra skole
Går ud for at hinke*
- 15 *Kommer ind lidt efter
Og spør om man vil passe den lille
Mens hun og manden går i teateret
Og mens de er i teateret
Rykker den lille med noget besvær*
- 20 *Op i 3.g
Man må udnytte tiden mens man har den*

- Jeg tror, at i hvert fald de forældre, som sidder her i dag, kan danne tilsvarende
- 25 billeder inde i hovedet.

Tiden er også gået stærkt på IBC. Det er 3 år siden, at I begyndte her med morgenmødet i 642. Pludselig var I gymnasieelever, hhx'ere på IBC.

Når I tænker tilbage, så føles noget som om det skete i går og noget som om det er meget lang tid siden.

35 For at supplere Benny Andersen kunne man måske sige: Jeg var i kantinen efter tarteletter ... og pludselig var min klassekammerat blevet et hoved højere og havde fået en fast kæreste

Noget gik måske, tværtimod, ganske langsomt – måske føltes det som om det aldrig ville holde op:

40

Krav, lektier, fremlæggelser, afleveringer og prøver er blevet drysset ud over jer – med kærlige hænder – fra jeres undervisere. Tidligt op på de regnfulde mandage i november og sent hjem fredag eftermiddag ... hvor de andre måske allerede var gået på værtshus.

45

Tre gode og udbytterige år – Det er jeg helt sikker på.

I har udfordret jer selv fagligt og personligt. I ER vokset.

50

Vi har søgt at udfordre jer mest muligt. I har ind i mellem også udfordret os, når reglerne og rammerne skulle prøves af ...

MEN har I *krævet al, piger og revolution*? Som der står i digtet.

55

Jeg mener i hvert fald, ikke, at vi har mødt kravet om *revolution*!

I har været kritiske ... joov ... men har I været kritiske nok? Kritiske nok overfor det, vi har udsat jer for? – kritiske nok over for det, I selv har udsat jer for?

60

Kritiske nok over for det, der sker omkring os?

En af de allervigtigste kompetencer I står med i dag, er netop jeres kritiske sans. Den skal I fortsat træne og værne om.

65 Kigger vi udover vores fælles IBC – historie. Så er det i år 175 år siden at nogle visionære mænd formulerede Danmarks Riges Grundlov. Kongen afgav sin enevældige magt til folket – eller i hvert fald – til en **del** af folket.

70 Grundloven står i dag som DET solide fundament for vores demokratiske rettigheder i vores retssamfund. Både for bemidlede og ubemidlede – og for både mænd og kvinder.

75 **Grundtvig** – hvis tekst vi sang lige før – var meget aktiv i forhold til at påvirke formuleringen af Grundloven. Han er en dem, som trak grundloven væk fra eliten og over mod folket. Grundtvig har haft stor indflydelse på, at vi alle i dag har lov til at mene noget og ytre os. Vi har lov til at være kritiske. Den rettighed må vi ikke bare tage for givet.

80

Sætter vi kortvarigt det i et internationalt perspektiv, så var det d. 6. juni i år 80 år siden, de allierede styrker gik i land i Nordmandiet. Invasion lykkedes, men kostede mange menneskeliv. Store ofre. Det er et markant eksempel på demokratiernes kamp mod et totalitært styre.

85

Ruslands invasion i Ukraine er et aktuelt forfærdeligt eksempel på, at vi fortsat skal kæmpe for demokratiet – og værne om.

90 **Grundtvig** har også haft stor indflydelse på, hvordan vi i dag tænker skole og undervisning. Vi sang:

Er lyset for de lærde blot?

Til ret og galt at stave

95 *Nej, himlen under flere godt*

Og lys er himlens gave.

Som I ”lærde” på de forreste rækker allerede har analyseret jer frem til, så er LYSET jo en metafor – et ordbillede – **for viden og lærdom.**

100

Er lyset for de lærde – ELITEN – blot? Nej heldigvis kan vi i dag sige.

Set i det ”LYS”, kan I være stolte af, at I greb den – historisk betingede
105 –mulighed I fik, da I valgte Handelsgymnasiet.

Vi kan alle være stolte af, at vi bor i et land, hvor ca. 70 % af alle unge har lov til

110 tage en studentereksamen – HUSK! **at TAGE studentereksamen – man FÅR den ikke!**

Hvis nogen skulle være i tvivl om det, så skulle de have besøgt den øverste gang i fløj 7 først på denne uge. Ingen følte, at de fik noget forærende.

115

Grundtvig talte dunder mod ”den sorte skole”, hvor eleven skulle lære udenad og afholde sig fra at stille spørgsmål.

120 ”Den sorte skole” har vi for længst forladt. I har lært, at I meget gerne må UNDRE jer. I må **meget** gerne stille spørgsmål og I må **meget** gerne have et andet synspunkt end det, der fremføres i dagens tekst.

125 **Hvis jeg i dag** skal forholde mig lidt kritisk, så kan jeg være bekymret for **at** ”den sorte skole” er ved at snige sig ind ad bagdøren på gymnasiet – i en ny og moderne forklædning.

130 Den meget hastige udbredelse af kunstig intelligens, AI, kan fra et læringsperspektiv være problematisk. Er vi som personer – både lærere og elever – klar til at håndtere det?

135 Hvis ikke man har de grundlæggende kompetencer og en bred almen viden og samtidig forholder sig kritisk til det som AI leverer, så er vi tilbage ved Den Sorte Skole, som Grundtvig talte imod.

Måske ender vi endda med at være ringere stillet. Hvis **ikke** vi forholder os til det AI leverer. Vi lærer det, måske, **ikke** engang udenad.

140 Brugen af AI til prøver og eksamen har der indtil nu – for at bruge et begreb, som har været meget **diskuteret i jeres gymnasietid** – IKKE været givet **Samtykke til.**

Jeg tænker, at I alle har forstået, at uden samtykke, så må man ikke.

145

Vi har vurderet jer for det I kan – ikke for det I kunne få en sprogrobot til at

præstere.

150 Da jeg i går sad og underskrev jeres eksamensbeviser, så fremgår det tydeligt, at I har lært noget. Der er rigtig mange **høje** karakterer og der er mange rigtig **flotte** karakterer. Der er ikke nødvendigvis sammenfald mellem de to kategorier. Præstationen er mindst lige så stor, hvis man arbejdet sig til en mellemkarakter. Hvis man har givet, det man kunne. Hvis man har gjort sig umage.

155

I har – blandt mange andre ting – lært utallige økonomiske modeller og modeller til tekstanalyse. I har alle et meget stort antal fagbegreber med herfra. I har vist, at I kan bruge dem.

160 Det er et vigtigt fundament for jeres videre uddannelse, uanset i hvilken retning, I vælger at gå.

I skal hver især vælge jeres egen vej. Derfor er det fornuftigt at mange af jer vælger et sabbatår eller to. Graden af alvor stiger jo – kan man sige.

165

Det er fornuftigt at stoppe op og lave noget andet end uddannelse.

Rejs ud! Det gør **verden mindre** og jeres **vid større**. Det er vigtigt, at vi kender hinandens kulturelle forskelligheder på tværs af landegrænser. Et større
170 kendskab til hinanden på tværs af grænser vil uden tvivl kunne forhindre en del af de potentielle konflikter, som lurder rundt omkring. Samtidig kunne andre måske være undgået.

175 I skal ikke tænke på om det, I laver, de næste par år, pynter på CV'et. Måske pynter det mere end ord kan beskrive.

Bagefter skal I naturligvis videreuddanne jer. Om det er på universitetet, i udlandet eller hos den lokale revisor er ikke afgørende. Det vigtigste er, at I skaber et fundament, som I kan bygge videre på gennem livet.

180

Alle de gode råd I får i den kommende tid fra jeres velmenende familie og omgangskreds, skal I selvfølgelig tage ind, men det er kun jer selv – DIG selv, som kan finde den rigtige vej for DIG.

185 I skal hver især nyde det NU I står i. De mange enestående øjeblikke I har og får

disse dage og uger skal gemmes i langtidshukommelsen.

HUSK ! Man må udnytte tiden, mens man har den

190

Det var mine ord til jer – tillykke med studentereksamen og held og lykke fremover.

Kilde

195

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

200

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-kjolhedes-translokationstale>

205

210

215

220